

Andme jagamise edendamine: ELi lahendused

ELi andmemääruse eesmärk on edendada innovatsiooni, panustada rohepöördesse ja toetada tarbijaid.

▶ **Mida toob uus ELi andmemäärus ettevõtetele, innovatoritele ja eurooplastele?**
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/what-does-the-new-eu-data-act-bring-to-companies-innovators-and-europeans_N01_AFPS_231303_DATA_ev

Suurandmetega kaasnevad tohutud võimalused, alates kasutusest põllumajanduses kuni tervisehoiuni. Seetõttu saavad suurandmed mängida [ELi digipöördes](#) võtmerolli.

Digipöörde potentsiaali paremaks ära kasutamiseks on andme jagamise keskkonna võimaldamine ELile lähiaastatel ülioluline. Andme jagamine annab nii üksikisikutele kui ka ettevõtjatele suurema kontrolli oma andmete üle.

Andmete taaskasutamist takistavad vähene usaldus andme jagamise vastu, vastuolulised majanduslikud stiimulid ja tehnoloogilised takistused. ELi eesmärk on seda parandada uuendatud andmemääruse normide kaudu.

80 %

tööstusandmetest ei kasutata kunagi

6. aprillil 2022. aasta täiskogul võttis parlament vastu andmehaldusmääruse (DGA), mille eesmärk on soodustada andme jagamist ELis, nii et ettevõtetele ja idufirmadel oleks ligipääs rohkematele andmetele, mida nad saaksid kasutada uute toodete ja teenuste arendamiseks. Ligipääs suurandmetele on [tehisintellekti potentsiaali kasutamiseks](#) hädavajalik.

2023. aasta novembri täiskogul [kinnitas parlament ühtlustatud andmemääruse normid](#). Ajakohastatud reeglid võimaldavad ettevõtetele lihtsamat juurdepääsu suurele hulga kvaliteetsetele **tööstusandmetele**, eelkõige [esemevõrgu andmetele](#).

Suurandmete kasutamine homsete teenuste pakkumiseks.

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/harnessing-big-data-to-deliver-the-services-of-tomorrow_N01_AFPS_220404_BDAT_ev

Andme jagamise eelised

Andme jagamise suurendamine edendaks innovatsiooni ning ELi majanduse konkurentsivõimet. Näiteks on suurandmete kättesaadavus oluline [tehisintellekti pakutavate võimaluste ära kasutamiseks](#).

Rohepööre

Andmed võivad aidata vähendada CO2 heidet ning energiakasutust, näiteks leevendades liiklusummikuid ning optimeerides hoonete ja autode energiatõhusust. Samuti võimaldab andmete kättesaadavus tööstusseadmete toimimise kohta tehasel, põllumajandusettevõtetele

või ehitusettevõtjatel optimeerida töösükleid, tootmisliine ja tarneahela juhtimist, sealhulgas masinõppe alusel. Samuti aitavad satelliidipõhistest võrkudest saadud andmed põllumajandustootjatel paremini majandada.

Keskkonnaandmed aitaksid ennetada loodusõnnetusest tingitud hädaolukordi, näiteks üleujutused ja metsatulekahjud.

Innovatsiooni edendamine

Andmete parem kättesaadavus aitab ettevõtetel arendada uusi tooteid ning teenuseid. Järelturu teenuseosutajad saavad oma teenuseid täiustada ja uuendada ning konkureerida võrdsetel alustel tootjate pakutavate võrreldavate teenustega, mis võib langetada hindu ja võimaldada innovatsiooni.

Kasu inimestele

Andmesideühendusega toodete kasutajad võiksid valida odavama remondi- ja hooldusteenuse osutaja. Samuti ilmuksid uuenduslikumad tooted ja ravimid, linnad muutuksid arukamaks ja rohelisemaks ning rahvatervise hädaolukorrad oleksid paremini hallatavad.

Loe rohkem [suurandmete definitsioonist, eelistest ja väljakutsetest](#).

Kuidas aitab uus andmehaldusmäärus usaldust luua?

Andmehaldust käsitlev õigusakt

Andmehaldust käsitleva õigusakti eesmärk on luua usaldust andme jagamises, tehes seda turvalisemaks, lihtsamaks ja viies seda kooskõlla andmekaitse seadustega. See saavutatakse läbi erinevate meetmete - läbi tehniliste vahendite nagu anonüümseks muutmine ja andmete ühendamine kuni taaskasutajate õiguslikult siduvate lepinguteni.

Reeglid võimaldavad **mõndades avalikes sektorites kogutavaid andmeid** paremini kasutada. Need võimaldavad ka ühiste **Euroopa andmeruumide** loomist olulistes valdkondades nagu tervisehoid, keskkond, energia, põllumajandus, liikuvus, rahandus, tootmine, avalik haldus ja oskused.

Uued reeglid **andmeturgudele** (tavaliselt veebiplatvormid, kus kasutajad saavad andmeid osta või müüa) aitavad uutel vahendajatel tunnustada usaldusväärseid andmekorraldajaid.

Reeglid teevad andme jagamise lihtsamaks ettevõtetele, inimestele ja avalikele

organisatsioonidele, kes soovivad **andmeid jagada ühiskonna hüvanguks** (andmealtruism).

Reeglite eesmärk on luua ka alternatiiv suurandmeplatvormidele, mis hoiustavad suures koguses andmeid.

Andmemäärus

Andmemääruse lahendab **tööstusandmete taaskasutamisega** seotud probleemid. Ettevõtete ja tarbijate jaoks toob see selgust selle kohta, kellel on juurepääs andmesideühendusega toodete loodud andmetele ja kes tohib neid kasutada.

Andmesideühendusega toodete kasutajad saavad ligipääsu **nende loodud andmetele**, mida sageli koguvad üksnes tootjad, ning jagada neid andmeid kolmandate isikutega.

Määrus kaitseb **mikroettevõtteid ja VKEsid** ebaõiglaste lepingutingimuste eest, mida saaks kehtestada oluliselt tugevama läbirääkimispositsiooniga lepinguosaline.

Suurenenud juurdepääs andmetele võib tekitada olukorra, kus **konkurentidel on võimalus pöördprojekteerida teenuseid või seadmeid**. Selle takistamiseks tugendab parlament kaitsemeetmeid, et hoida ära ärisaladuste avalikustamine.

Uued eeskirjad võimaldavad klientidel vahetada pilvtöötuse teenuste osutajaid ja kehtestada kaitsemeetmed ebaseadusliku andmeedastuse vastu.

Samuti määravad uued eeskirjad avaliku sektori asutuste vahendid erasektori valduses olevatele andmetele juurde pääsemiseks ja nende kasutamiseks, kui neid on vaja erakorralistes oludes, näiteks rahvatervise hädaolukordades ja looduskatastroofides.

Järgmised sammud

Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud andmehaldust käsitleva õigusakt hakkas kehtima 2023. aasta septembrist.

Nüüd peab määruse kinnitama ka nõukogu.

Loe rohkem ELi digipöördest:

- [Mis on tehisintellekt ja kuidas seda kasutatakse?](#)
- [Euroopa Parlamendi seisukoht tehisintellekti küsimuses](#)
- [Kuidas võitleb Euroopa Liit küberkuritegevusega?](#)
- [Mida kujutavad endast ELi digiturgude ja digiteenuste õigusaktid](#)
- [Krüptoraha ohud ja ELi regulatsiooni eelised](#)

Lisainfo

Õigusloomeprotsess: Euroopa andmehaldus

Euroopa andmestrateegia: mida parlament soovib?

Faktid: andmehaldusmäärus

Euroopa Komisjon: andmehaldusmäärus

Õigusloomeprotsess: andmemäärus

Euroopa Parlamendi seisukoht andmemääruse kohta

Euroopa Komisjoni teabeleht: andmemäärus

Fotod, videod, heliklipid